

het Evangelie naar
++ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ++
JOHANNES
Ο ΛΟΓΟΣ
ΤΟΝ ΘΕΟΝ· ΠΑΝΤΑ ΔΙ' ΑΥΤΟΥ ΕΓΕ
ΝΕΤΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΟΥ ΕΓΕΝΕΤΟ
ΟΥΔΕΕΝ. Ο ΕΓΕΓΟΝ ΕΝ ΑΥΤΩ
ΖΩΗΝ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΤΙΣ ΦΩΣ
studie 1

19 februari 2015
Bodegraven

inleiding

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ Matteus, Marcus en Lucas heten *synoptisch*. Ze zijn in een *overzicht* naast elkaar te plaatsen. Een groot aantal passages komen (soms zelfs woordelijk) overeen;
- ❑ Johannes veronderstelt bekendheid met de andere evangelisten. Zo *vermeldt* hij Jezus' doop door Johannes niet, maar hij *verwijst* er wel naar (Joh.1:33).

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ De woordenschat is simpel: $\pm$ 1000 woorden (vergl. Lucas $\pm$ 2000 woorden);
- ❑ De stijl is opvallend zwart-wit (licht-duister, leven-dood, liefde-haat, God-wereld, waarheid- leugen).

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ Waar de andere evangelisten Jezus' identiteit verborgen houden, spreekt Johannes daar expliciet over;
- ❑ Karakteristiek zijn de zeven "Ik ben"-uitspraken (die elders ontbreken):
 1. 'Ik ben het brood des levens' (6:35)
 2. 'Ik ben het licht van de wereld' (8:12)
 3. 'Ik ben de deur der schapen' (10:7)
 4. 'Ik ben de goede herder' (10:11)
 5. 'Ik ben de opstanding en het leven' (11:25)
 6. 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven' (14:6)
 7. 'Ik ben de ware wijnstok' (15:1)

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ 'Johannes' is opgebouwd rond zeven wondertekenen die Jezus verrichtte:
 1. Jezus verandert water in wijn (hfst.2);
 2. Jezus geneest de zoon van een hoveling (hsft. 4);
 3. Jezus geneest de 38-jarige zieke in Bethesda (hfst 5);
 4. Jezus spijzigt de vijfduizend (hfst.6);
 5. Jezus stilt de storm (hfst.6);
 6. Jezus geneest de blindgeborene (hfst.9);
 7. Jezus wekt Lazarus op (hfst.11).
- (8. het wonder van de visvangst – hfst.21)

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ De 'verzoeking in de woestijn' en 'de verheerlijking op de berg' ontbreken bij Johannes;
- ❑ Als enige verhaalt Johannes van de bruiloft te Kana en de opwekking van Lazarus;
- ❑ Johannes verhaalt geen gelijkenissen van Jezus;

Johannes als aparte evangelie-beschrijving

- ❑ Vijf hoofdstukken (13 t/m 17) hebben als decor "de opperzaal" tijdens de avond vóór Jezus' sterven;
- ❑ Jezus wordt voorgesteld als de Zoon van God die nu in de hemel *is* (1:18; 3:13);
- ❑ Jezus wordt vanaf de aanvang voorgesteld als verworpen door de wereld en de zijnen (1:10,11).

de auteur

- ❑ In de belangrijkste manuscripten heeft het evangelie als opschrift "naar Johannes";
- ❑ de schrijver pretendeert een ooggetuige te zijn (1:14, 34; 19:35; 21:24);
- ❑ de schrijver heeft nauwkeurige kennis van getallen (2:6; 6:13; 21:8,11), namen (1:45; 3:1; 11:1) en behoort tot de intimi (18:16);
- ❑ Hij vermeldt de namen van andere apostelen maar één houdt hij anoniem. "dien Jezus liefhad" (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20).

datering

- ❑ op grond van buiten-bijbelse overleveringen gewoonlijk gedateerd aan het einde van de eerste eeuw;
- ❑ maar... Johannes beschrijft Jeruzalem als nog niet verwoest – dus vóór 70 AD:
 - "nu *is* er te Jeruzalem bij de Schaapspoort..."; 5:1);
 - "... zette zich op de rechterstoel, op de plaats, die *wordt genoemd* (=onvolt. teg. tijd) Litostrotos..." (Joh.19:13).

doel van het boek: Joh.20:31

³⁰ Jezus heeft nog wel vele andere tekenen voor de ogen zijner discipelen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek,

³¹ maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam.

INA	ΠΙCΤΕΥΟΝΤΕC	ΖΩΗΝ	ΕΧΗΤΕ
opdat	↓gelovende	leven	↓(dat)-jullie-zullen-hebben
opdat	gelovende	het leven	gij hebt

Johannes 1

¹ In den beginne
was het Woord
en het Woord was bij God
en het Woord was God.

lett. in begin
verwijst naar Genesis 1:1

בְּרֵאשִׁית	בָּרָא	אֱלֹהִים	אֶת	הַשָּׁמַיִם	וְאֶת	הָאָרֶץ
in·beginning	he-created	Elohim	»	the·heavens	and·»	the·earth
in-den-beginne	schiep	God	-	de-hemel	en	de-aarde

ΕΝ	ΑΡΧΗ	ΗΝ	Ο	ΛΟΓΟΣ
in	begin	was	het	Woord
in	den beginne	was	het	Woord

Johannes 1

¹ In den beginne
was het Woord
en het Woord was bij God
en het Woord was God.

Gr. *logos* = 'de expressie van een gedachte'

= God sprak van aanvang af:
"En God zeide..."

ΕΝ	ΑΡΧΗ	ΗΝ	Ο	ΛΟΓΟΣ
in	begin	was	het	Woord
in	den beginne	was	het	Woord

Johannes 1

¹ In den beginne
was het Woord
en het Woord was bij God
en het Woord was God.

lett. naar-toe de God

vergl. Jes.55:11 >

ΚΑΙ	Ο	ΛΟΓΟΣ	ΗΝ	ΠΡΟΣ	ΤΟΝ	ΘΕΟΝ
en	het	Woord	was	naar-toe	de	God
en	het	Woord	was	bij	-	God

Jesaja 55:11

... also zal mijn woord,
dat uit mijn mond uitgaat, ook zijn;
het zal niet ledig tot Mij wederkeren,
maar het zal doen wat Mij behaagt
en dat volbrengen, waartoe Ik het zend.

רִיקָם אֵלַי

empty to-me

ledig tot-Mij

לֹא - יָשׁוּב

he-is-returning not

het-zal-wederkeren niet

מִפִּי

from-mouth-of-me

uit-mijn-mond

Johannes 1

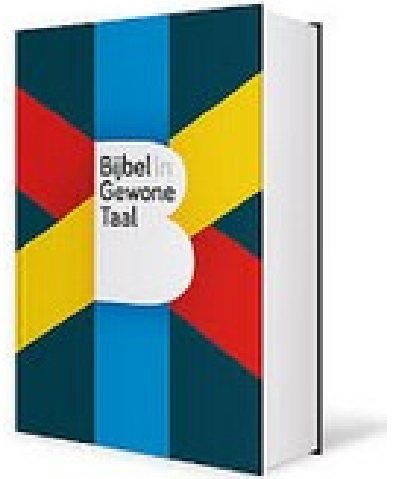
¹ In den beginne
was het Woord
en het Woord was bij God
en het Woord was God.

lett. God was het woord

niemand heeft ooit God gezien (1:18)
maar Hij werd van aanvang af gehoord

ΚΑΙ	ΘΕΟΣ	ΗΝ	Ο	ΛΟΓΟΣ
en	God	was	het	Woord
en	God	was	het	Woord

De Bijbel in Gewone Taal

Johannes 1:1

In het begin was *Gods Zoon* er al.
Hij was bij God, en hij was zelf God.

Johannes 1

2 Dit was in den beginne bij God.

lett. naar-toe de God

OYTOC	HN	EN	APXH	ΠΡΟΣ	ΤΟΝ	ΘΕΟΝ
deze	was	in	begin	naar-toe	de	God
dit	was	in	den beginne	bij	-	God

Johannes 1

³ Alle dingen zijn door het Woord geworden
en zonder dit is geen ding geworden,
dat geworden is.

lett. alle [dingen] werden door hem

- logos = in het Gr. een mannelijk woord
- "hem" verwijst niet naar *iemand* maar naar *woord* (St. Vert. hetzelfde)

ΠΑΝΤΑ	ΔΙ	ΑΥΤΟΥ	ΕΓΕΝΕΤΟ
alle-dingen	door	hem	werd~

alle dingen	door	het Woord	zijn geworden
-------------	------	-----------	---------------

Johannes 1

³ Alle dingen zijn door het Woord geworden
en zonder dit is geen ding geworden,
dat geworden is.

lett. alle [dingen] werden door hem

- het woord WAS
- alle dingen WERDEN

ΠΑΝΤΑ	ΔΙ	ΑΥΤΟΥ	ΕΓΕΝΕΤΟ
alle-dingen	door	hem	werd~

alle dingen	door	het Woord	zijn geworden
-------------	------	-----------	---------------

Psalm 33

⁶ Door het woord des HEREN
zijn de hemelen gemaakt,
door de adem van zijn mond
al hun heer.

(...)

⁹ Want Hij sprak en het was er,
Hij gebod en het stond er.

נִעֲשִׂוּ

they-were-made^{do}

zijn-gemaakt

שָׁמַיִם

heavens

de-hemelen

יְהוָה

Yahweh

des-HEREN

בְּדָבָר

in-word-of

door-het-woord

Johannes 1

³ Alle dingen zijn door het Woord geworden
en zonder dit is geen ding geworden,
dat geworden is.

ΚΑΙ	ΧΩΡΙΣ	ΑΥΤΟΥ	ΕΓΕΝΕΤΟ	ΟΥΔΕ	ΕΝ	Ο	ΓΕΓΟΝΕΝ
en	los-van	hem	werd~	ook-niet	één-ding	dat	is-geworden
en	zonder	dit	is geworden	geen	ding	dat	is geworden

Job 9

⁸ Hij spant **GEHEEL ALLEEN** de hemel uit,
en Hij schrijdt voort
over de hoogten der zee.

Jesaja 44

²⁴ ... Ik ben de HERE,
die alles gemaakt heb;
die de hemel heb uitgespannen,
IK ALLEEN;
die de aarde uitgebreid heb
door eigen kracht